

בעזרה שי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עין הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]

מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת בכורות

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאו' = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיך.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך

נא להעיר הערות

כל הזכויות שמורות

תש"ס

כתובת להערות :

גפ"ת, רח' חזון איש 36

פעיה"ק ירושלים תובב"א

טל : 571-2016 (02)

פ"ב הלוקח עובר פרתו

גמ' יג. - יג.:

כהנים ולוים חייבים בבכור בהמה טהורה

קנין ישראל מישראל - גופו בכסף, מטלטלין - ר"ל (רש"י להל') - במשיכה [מיד עמיתך],
ר' יוחנן - מעות [לרש"י - נלמד מהקדש]

ישראל מגוי - גופו בכסף [היקש לאחווה]
מטלטלין - ר"ל - כסף [מיד עמיתך במשיכה], אמרימר - משיכה, ורב אשי חולק [לעמיתך]
למעוטי אונאת גוי]

גוי מישראל - גופו בכסף [מכסף מקנתו], מלחמה [שבין]
מטלטלין - ר"ל - כסף [ממכר (משיכה) לעמיתך], ר' יוחנן - משיכה
לאמרימר - משיכה [כר' יוחנן - לעמיתך בכסף, כר"ל - לעמיתך למעט מאונאת גוי]
קונה גרוטאות מגוי שקיבל לרון כישראל (לר"ל) ונמצאת ע"ז - במשיכה יחזיר [מקח טעות,
רב אשי - (רש"י - בלא קיבל) משיכה אינו קונה]
בכסף ומשיכה - לים המלח [שלא יראה כמוכר ע"ז, אביי - איבעי לעיוני קודם]
רבינא - אין מחוסר אמנה לגוי

גמ' יד. - טז.

קדם מום להקדשן - קדושת דמים למזבח:

שחטו בחוץ פטור (בבמת יחיד מלקות [לא תזבח לה' - אם אינו ענין])
אין תמורה [טוב ברע - אבל לא רע מעיקרו]
אסור בגיזה [כבדק הבית לר"א (כה. - מדרבנן)], מיחלף בקדושת מזבח, רש"י טו: - מעילה]
ולדות שנולדו לפני פדיון אסורים והם נפדים תמימים [לא חמור מאמם]
מתו - ר"ש (וחכמים) - נפדו לכלבים [אותה - מיעוט מהעמדה והערכה]
תד"ב לוי - יקברו [הכל בעי העמדה והערכה]
ולאחר פדיון חייב בבכור, ומותר בגיזה
חוץ מבכור [רש"י - רחם מקדשו] ומעשר [רש"י - לא יבקר] ותמורת קדשים [לא ימיר אותו טוב ברע]
וולדות של קדשים - אפי' קדם מומן, קדשי

העמדה והערכה - ר"ש - רק קדשי מזבח (חוץ מבע"מ מעיקרו)
חכמים - ר"ל - רק בדק הבית, ר' יוחנן - הכל חוץ מבעל מום מעיקרו
תנא דבי לוי - הכל

פסולי המוקדשין שנפדו:

פטור מבכור [כצבי], ממתנות [וכאיל], אסור בגיזה [תזבח]
ולדות שנולדו קודם פדיון קדשי [אם זכר] ומח' אי מקריבין או לרעייה
נתעברו קודם ונולדו לאחר פדיון אסור
רב הונא - לכיפה למות [מקדושה דחוויה] [רש"י - ב' לריעותא - אמן נדחו, נולד אחר פדיון] ולא
אלימי להפדות [רש"י - מדאו' פדוי - ידך אמן]
ר' חנינא - סמוך לפדיון אמן מתפיסן לשם אותו [ג"ש בשערך מבכור] זבח [רש"י - חשבינהו ולא
פקעה בפדיון אמן] ונפדו במומן
[שמא יגדל עדרים עדרים (רש"י - 1) של פסו"מ בלי פדיון - טעם לרב הונא, 2) של ולדות - טעם לרב הונא
ור' חנינא, 3) של פסו"מ שנפדו - גיזה - טעם למשנה דאסורין]
נתעברו אחר פדיון מותר [כצבי ואיל]
חלב אסור [בשר ולא חלב, תזבח ואכלת - משעת זביחה]
שחיטת חוץ חייב בדוקין שבעין [כר"ע - אם עלו לא ירדו - ראויין לפנים]
עושיין תמורה [רע בטוב, הקרבה - אם נקבה] ומתה [מקדושה דחוויה ולא אלים להפדות, ממעלי
הגרה טמא הוא, היקש לחטאות מתות]
מתו יקברו [לר"ש ולר' יוחנן בחכמים - דבעי העמדה, הו"א - כמ"ד אין פודין
לכלבים [ואכלת]]

האוכל מחטאת המתות עובר בלא תאכלו ממעלי הגרה

רש"י יד.

קדושת דמים לפני פדיון פוטרת מבכורה ומתנות - לרש"י - כקדושת הגוף

גמ' טז: - יז.

צאן ברזל מגוי (לשלם ב' שנים וכל שנה הוולדות ביניהן) הולדות כשיבכרו פטורין מבכורה [אביי - דהגוי קיבל אונסא וזולא = ברשותו, רבא - יד גוי באמצע - כח תפיסה]
ת"ק - לרב הונא ולדי ולדותיהן חייבין, לרב יהודה פטורין, ודור הבא חייבין
העמיד ולדותיהן תחת אמותיהן (רש"י - "אם ימותו תטול הולדות") - ולדי ולדותיהן פטורין ודור הבא חייבין, רשב"ג - כל הדורות פטורין
רחל בת רחל בת עז או רחל בת עז בת רחל - לר"מ חייב בבכורה, וחכמים פטורין [מח' אי הולכין בתר אם או סבתא, אי חזרה שיות למקומן ואינו נדמה, אם די במקצת סימנין או לא (כר"ש)]
ר' יוחנן - מודה ר"מ בשעיר ר"ח ורגלים דבעי שעיר מששת ימי בראשית [אחד - המיוחד מאז], וכן לענין צמר של שעטנז, לתכלת, טומאת נגעים [דומיא דפשתן דלא נשתנה]
הדלה גפן ע"ג תאנה פסול לנסכים [זבח ונסכים, כזבח דנדמה פסול]

גמ' יז: - יט:

לריה"ג אפשר לצמצם בידי שמים וכ"ש בידי אדם, לרבנן אף בידי אדם א"א לצמצם
נרצח מכוון בין ב' עירות - ת"ק - לא עורפין [אפשר לצמצם - "קרובה" ולא קרובות]
ר"א - שתיהן מביאין ב' עגלות [אפשר לצמצם - אפי' קרובות]
חכמים - עגלה א' בשותפות ויתנו [א"א לצמצם]
ספק איזה לכהן - הו"א דר"ט - היפה לכהן [בריא יצא קודם], למסקנא - שניהם שוין,
ר"ע - היפה לישראל
שניהם ירעו עד שיסתאבו, ומה שביד ישראל - לר"מ חייב במתנות [של כהן ממ"נ],
לר' יוסי פטור [חליפין ביד כהן - אינו זוכה כזוכה - וכאלו מכרו]
מת א' מהן - ברשות בעה"ב - המע"ה, ברשות רועה - יחלוקו,
בחצר בעה"ב ורועה כהן - ר"ט - יחלוקו [מקני לכהן מקום בחצרו לבכורות],
ר"ע - המע"ה [לא מקני - דיש פסידא דבעה"ב]
יוצא דופן והבא אחריו -
ר"ט - שניהן ירעו [ספק אי בכור לדבר א' (לוולדות, לרחמים) הוי בכור]
ר"ע - שניהן פטורין [בעי בכור לכל דבר, כלל הצריך לפרט - בכור, פטר רחם]

רש"י יז:

לרש"י - אפשר לצמצם בידי שמים אע"ג דאין מקפידין בכך, כ"ש בידי אדם דמתכוונים